

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2014 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Kontrolės ir audito tarnybos vaidmuo. Rokiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau - Tarnyba) yra savivaldybės tarybai atskaitinga biudžetinė įstaiga, kurios paskirtis - prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnyba, vykdydama jai priskirtą priežiūrą bei atsižvelgdama į savivaldybės strategiją, siekė efektyviai vykdyti veiklą, kad atsakingai prisidėtų savivaldybės tarybai kontroliuojant jai atskaitingas institucijas bei užtikrinant kokybišką sprendimų priėmimą. Įgyvendindama savo uždavinius, Tarnyba atlieka finansinius (teisėtumo), veiklos auditus bei kitus tikrinimus ar tyrimus, teikia išvadas bei veiklos ataskaitą savivaldybės tarybai.

Veiklos organizavimas. Organizuodama ir vykdydama savo veiklą Tarnyba vadovaujasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos, biudžetinių įstaigų ir kitais įstatymais, Tarptautiniais audito standartais, valstybinio audito reikalavimais. Institucijos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Tarnyba finansuojama iš savivaldybės biudžeto. Asignavimų dydį nustato ir skiria savivaldybės taryba. Buhalterinę apskaitą tvarko ir atskaitomybę rengia savivaldybės administracijos centralizuotos buhalterinės apskaitos skyrius. Tarnyboje dirba du darbuotojai: savivaldybės kontrolierius (įstaigos vadovas) ir vyriausiasis specialistas. Tarnybai skirti biudžeto asignavimai 2014 metams sudarė 115,2 tūkst. Lt, faktiškai gauta ir panaudota 115,2 tūkst. Lt. Kvalifikacijai kelti šiais metais panaudota 1,2 tūkst. Lt, arba 1,4 proc. nuo darbo užmokesčiui skirtų asignavimų. 2014 metais dalyvavome 9 mokymo priemonėse, kurių bendra mokymo trukmė – 152 akademinės valandos, iš jų biudžeto lėšomis – 56, ES lėšomis – 96 akademinės valandos. Tarnyboje 2014 metais užregistruota 51 gautas dokumentas, išsiųsti 33 raštai, gauti 2 skundai, parengti 9 kontrolierės įsakymai veiklos klausimais, 4 – atostogų, 2 – komandiruočių klausimais, išduoti 7 kontrolieriaus pavedimai atlikti auditus, tikrinimus, tyrimus. Įstaigoje buvo priimami interesantai, atliekamas aiškinamasis darbas, prevencija, teikiama informacija raštu ir žodžiu, vykdomi kiti darbai.

Veiklos plano vykdymas. Įstaigos metinis veiklos planas sudarytas vadovaujantis veiklos plano sudarymo taisyklėmis, jam pritarta savivaldybės tarybos kontrolės komitete. Veiklos plane numatyti darbai suplanuoti taip, kad būtų užtikrintas teisės aktuose Tarnybai nustatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimas. Finansinio (teisėtumo) audito programai skirta 210 darbo dienų, arba 75 proc. darbo laiko išteklių, nes šio audito pagrindu teikiamos išvados savivaldybės tarybai dėl svarbiausių savivaldybės ataskaitų. Finansinio audito strategija derinta su Valstybės kontrolės audito savivaldybėse strategija. Veiklos audito programai skirta 50 darbo dienų, arba 18 proc., skolinimuisi vertinti, skundams ir prašymams tirti, kitiems tikrinimams – 20 darbo dienų, arba 7 proc. darbo laiko išteklių. Vykdamas veiklos planą, per metus atlikti (baigti) 6 auditai (tikrinimai, tyrimai), pradėti (nebaigti) 2 auditai, parengtos 4 išvados tarybai bei Tarnybos veiklos 2013 metų ataskaita. Veiklos plano vykdymas svarstytas savivaldybės tarybos kontrolės komiteto posėdžiuose.

Išvados savivaldybės tarybai. 2014 metais pateikėme keturias išvadas savivaldybės tarybai:

- dėl Rokiškio rajono savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo rinkinių bei dėl savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo;

- dėl naujos 3100,0 tūkst. Lt ilgalaikės paskolos ėmimo;
- dėl 10333,92 tūkst. Lt ilgalaikės paskolos perskolinimo;
- dėl Rokiškio rajono savivaldybės 1200,0 tūkst. Lt trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui padengti ėmimo iš valstybės biudžeto finansinio pagrįstumo.

Išvadoje dėl Rokiškio rajono savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo rinkinių bei dėl savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo pareiškėme tris nuomones: sąlyginę nuomonę dėl savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų (nuomonė sąlygota dėl 6 dalykų), besąlyginę – dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų ir sąlyginę – dėl savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams (nuomonė sąlygota dėl 5 dalykų).

Išvadose dėl skolinimosi pareiškėme teigiamas nuomones. Savivaldybės skolinimosi limitai bei Rokiškio rajono savivaldybės išsipareigojimų likutis suteikė galimybę savivaldybei imti naują paskolą ir ją naudoti investicijų projektams, finansuojamiems iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės paramos, įgyvendinti bei perskolinti turimą paskolą. Savivaldybė taip pat pagrįstai galėjo prašyti iš valstybės biudžeto trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui padengti ir naudoti ją biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms mokėti.

Finansinis (teisėtumo) auditas. Finansinio (teisėtumo) audito tikslas – įvertinti audituojamo subjekto finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenų, taip pat valstybės ir savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Tarnyba atliko Rokiškio rajono savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio auditą.

Audito metu buvo vertintas konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys, kuris apima visą viešąjį sektorių (įskaitant ir viešąsias sveikatos įstaigas). Šio ataskaitų rinkinio duomenimis, ilgalaikis ir trumpalaikis turtas metų pabaigoje sudarė 286969,1 tūkst. Lt, finansavimo sumos – 145332,4 tūkst. Lt, išsipareigojimai – 46330,3 tūkst. Lt. Savivaldybės viešojo sektoriaus būklę charakterizuojantis rodiklis – grynasis turtas – metų pabaigoje sudarė 95306,4 tūkst. Lt. Pagrindinės veiklos rezultatas – 8897,5 tūkst. Lt deficitas, grynasis (galutinis) deficitas – 1759,6 tūkst. Lt. Visose reikšmingose ir rizikingose srityse atliktos audito procedūros. Dėl pateiktų vertinti ataskaitų rinkinio duomenų turėjome reikšmingų pastebėjimų savivaldybės administracijoje ir savivaldybės išde. Audito metu nustatėme, kad: neapskaityta ir ataskaitose nepateikta gautinų finansavimo sumų iš fizinių ir juridinių asmenų – 1309,1 tūkst. Lt; neteisingai skaičiuotas nusidėvėjimas, dėl to nepagrįstai sumažinta ilgalaikio turto vertė bei padidintos pagrindinės veiklos pajamos ir sąnaudos – 26,6 tūkst. Lt; neteisingai priskirtos sąnaudos išnuomoto turto nusidėvėjimo sąnaudos – 60 tūkst. Lt. Audito metu negalėjome patvirtinti ataskaitose pateiktų melioracijos įrenginių vertės teisingumo – 39161,8 tūkst. Lt, žemės vertės teisingumo – 1407,8 tūkst. Lt, gautinų sumų iš mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandens fondo vandens telkinius teisingumo – 394,2 tūkst. Lt, gautinų šio mokesčio delspinigių teisingumo – 29,3 tūkst. Lt. Kadangi finansinių ataskaitų rinkinys turi būti sudarytas su prielaida, kad bus laikomasi veiklos testavimo principo, veikla bus tęsiama po finansinių metų, bus atliekamos pavestos funkcijos ir vykdomi išsipareigojimai, todėl skaičiavome ilgalaikio ir trumpalaikio mokumo rodiklius. Ilgalaikio mokumo rodikliai rodo, kad savivaldybė gali tęsti veiklą ir vykdyti išsipareigojimus, o trumpalaikio mokumo rodikliai rodo, kad savivaldybė priėjo ribą, kai laikoma, kad nebegalės atsiskaityti už savo trumpalaikius išsipareigojimus. Pagrindinės veiklos deficitas (-8897,5 tūkst. Lt), grynasis (galutinis) deficitas (-1759,6 tūkst. Lt) bei šių rodiklių pablogėjimas, palyginti su praėjusiais metais, rodo, kad 2013 metų bendra savivaldybės ūkinė-finansinė veikla buvo neefektyvi.

Audito metu vertinome ir konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, kurio duomenimis, savivaldybės biudžeto pajamos sudarė 77408,8 tūkst. Lt, apyvartos lėšos – 1377,5 tūkst. Lt, skolintos lėšos – 2330,0 tūkst. Lt, išlaidos – 80720,6 tūkst. Lt. Biudžeto lėšos buvo skirtos 60 asignavimų valdytojų 6 programoms vykdyti. Daugiausia lėšų panaudota darbo užmokesčiui ir

socialiniam draudimui – 59,5 proc. visų išlaidų, socialinėms išmokoms panaudota – 17,5 proc., prekių ir paslaugų naudojimui – 11,9 proc., turtui įsigyti (investicijoms) – 7,7 proc., kitoms išlaidoms – 3,4 proc. visų išlaidų. Visose reikšmingose ir rizikingose srityse atliktos audito procedūros. Dėl pateiktų vertinti ataskaitų rinkinio duomenų reikšmingų pastebėjimų neturėjome.

Audito metu taip pat vertinome ir savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymą ir naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams. Pažeidimų nustatyta Rokiškio rajono savivaldybės administracijoje ir Statybos ir infrastruktūros plėtros skyriuje. Audito metu nustatyta, kad pažeidžiant teisės aktus ar ne pagal paskirtį panaudota 1010,8 tūkst. Lt, arba 1,2 proc. asignavimų.

Audito ataskaita kartu su išvada teikta savivaldybės tarybai, priimant sprendimą dėl Rokiškio rajono savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių. Audito ataskaita svarstyta Kontrolės komitete.

Veiklos auditas. Veiklos auditas - tai audituojamo subjekto viešojo ir vidaus administravimo veiklos vertinimas ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu bei veiklos tobulinimo galimybių atskleidimas.

2014 metais, vykdant veiklos auditų programą, buvo atliekamas veiklos auditas „Rajono infrastruktūros objektų priežiūros, plėtros ir modernizavimo programos įgyvendinimas“, kuris tęsiamas ir 2015 m. Vertinant šią programą, atliktas išsamus tyrimas apie VŠĮ „Juodupės komunalininkas“ veiklą. Tyrimo metu atlikta finansinės būklės, veiklos rezultatų, šilumos energijos gamybos analizė nuo 2008 metų, kurių pabaigoje buvo įgyvendintas ES remiamas projektas „Naujos, biomasę deginančios katilinės statyba Juodupėje“. Vertinimo metu atskleista daug šios įstaigos veiklos problemų, kurias pagal galimybes nagrinėsime toliau atliekant jau minėtą veiklos auditą bei savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių finansinį auditą.

Skolinimosi vertinimai. Savivaldybės administracijos prašymu, atlikti trys vertinimai dėl ilgalaikio ir trumpalaikio skolinimosi, išvados pateiktos savivaldybės tarybai, svarstant klausimą dėl paskolų ėmimo ar perskolinimo.

Skundai, prašymai. Pagal kompetenciją Taryba tikrina gautus gyventojų skundus, persiūstus kitų institucijų prašymus. Šiais metais gauti 2 raštiški skundai, vienas (anoniminis) persiūstas Rokiškio PASPC, kitam piliečiui, jį išnagrinėjus – atsakyta.

Audito poveikis. Labai svarbu, kad mūsų atliekami auditai būtų naudingi bendruomenei, darytų teigiamą įtaką savivaldybės finansų sistemai. Manome, kad toks rodiklis būtų auditų metu nustatyti ir pašalinti teisės aktų pažeidimai, pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas. Siekiame, kad nustatyti pažeidimai būtų šalinami iš karto. O rekomendacijas teikiame nuolat – ir audito metu, ir jį baigus.

2014 metais auditų metu buvo nustatyti 39 teisės aktų pažeidimai, iš jų 24, arba 61,5 procento (pernai buvo – 53,8) nustatytų pažeidimų ištaisyta jau audito metu. Neištaisytiems pažeidimams bei kitiems trūkumams pašalinti pateiktos rekomendacijos audito ataskaitose, iš kurių įgyvendinta (įgyvendinama) 92,9 proc. (pernai buvo – 88,9) pateiktų rekomendacijų. Palyginti su praėjusiais metais, stebima pažanga.

Įgyvendinant teiktas rekomendacijas, pasiekta:

- melioracijos įrenginių apskaita sutvarkyta pagal atskirus turto vienetus;
- žemė įvertinta ir apskaityta tikraja rinkos verte;
- apskaityta 1309,1 tūkst. Lt gautinų finansavimo sumų iš daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijų;
- suderintos ir apskaitytos 2014 metų sukauptos ir gautinos finansavimo sumos finansinėje atskaitomybėje;
- renovuotų gyvenamųjų namų išlaidos paskirstytos gyventojams ir pradėtos mokėti; gyventojams sudaryta galimybė sumokėti visą sumą;
- per 2014 metus savivaldybės biudžetui gražinta 220,9 tūkst. Lt gyventojų sumokėtų renovacijos išlaidų;

- atstatyta nepagrįstai apskaičiuotos 26,6 tūkst. Lt nusidėvėjimo sąnaudos ir padidinta ilgalaikio turto likutinė vertė;
- inventorizuotos gautinos sumos iš žemės mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandens fondo vandens telkinius, nustatyti bankrutuojančių įmonių, mirusių asmenų įsiskolinimai, rengiami dokumentai dėl skolos ir delspinigių išieškojimo į teismą;
- Registrų centre įregistruotos socialinio būsto sutartys, toliau tęsiamas kitų turto nuomos sutarčių registravimas;
- parengti ir savivaldybės taryboje patvirtinti vietinių rinkliavų nuostatai;
- pavirtintas savivaldybės administracijos reprezentacinių išlaidų naudojimo ir nurašymo tvarkos aprašas;
- patvirtintos atnaujintos savivaldybės administracijos finansų kontrolės taisyklės;
- nutrauktas kompensacijos už netarnybinio automobilio naudojimą mokėjimas tarnybos reikalams savivaldybės administracijos direktoriui;
- ištaisytos klaidos apskaitoje bei ataskaitose.

Tačiau problemų savivaldybės finansų sistemoje lieka, ką rodo ir savivaldybės finansinės veiklos rodikliai, todėl viena iš svarbiausių užduočių – ieškoti priemonių pagerinti savivaldybės ūkinės-finansinės veiklos efektyvumą bei finansinę situaciją.

Tarnybos veikla yra viešinama. Visais atvejais audito ataskaitos ir išvados skelbtos Rokiškio rajono savivaldybės interneto svetainėje www.rokiskis.lt. Audito rezultatai svarstyti Kontrolės komitete, komentuoti ir spaudoje.

Bendradarbiavimas. Vertiname bendradarbiavimą su visomis institucijomis, kurių veikla yra susijusi su Kontrolės ir audito tarnybos veikla. Intensyviai bendradarbiaujame su Valstybės kontrole. Jau treči metai pasirašome bendradarbiavimo susitarimus, pagal kuriuos keičiamės informacija apie audito planavimą bei audito rezultatus, taip išvengiame audito procedūrų dubliavimo, pasinaudojame vieni kitų darbo rezultatais. Savivaldybių kontrolieriai taip pat dalyvauja Valstybės kontrolei atliekant savivaldybių kontrolės ir auditų tarnybų išorinę peržiūrą. Šiais metais Rokiškio rajono savivaldybės kontrolierė dalyvavo Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išorės peržiūroje. Nario teisėmis dalyvaujame Savivaldybių kontrolierių asociacijos, kuri yra Europos regioninių išorinio finansų audito institucijų organizacijos (EURORAI) narė, veikloje, dalinamės profesine patirtimi. Šiais metais klausėmės atvykusio Airijos regioninės tarnybos vadovo pranešimo apie besikeičiančius santykius tarp audito įstaigų ir audito komitetų savivaldybėse, Seimo audito komiteto pirmininkės įžvalgų, kolegų savivaldybių kontrolierių pasidalijimo savo darbo patirtimi bei informacija iš EURORAI seminarų, kur ne visi turime galimybę nuvykti. Kiekvieni metai susitinkame su Vyriausybės atstove Panevėžio apskrityje, aptariame kompetencijų ribas, besikeičiančių teisės aktų taikymą praktikoje. Bendradarbiaudami su Savivaldybės taryba, siekiame didinti audito poveikį. Kontrolės ir audito tarnybos strateginis partneris savivaldybės taryboje – Kontrolės komitetas, kuriame yra svarstomi mūsų veiklos planai, jų vykdymas, auditų rezultatai.